

Ազգ

13 ՅՈՒՆԻՍ 2009 ՇԱԲԱԹ 109 (4245)

Վանաձորի դորոգում «հասուկ ընտրյալների ֆնասանյակի» մասին լուրերը հերքեցին

Օսար լեզունների միասնական ֆնանսավորման ընթացքին հետեւելու համար ԿԳ նախարար Արմեն Աւոսյանը եղալ Վանաձորի թիվ 5 և 6 դորոգներում: Չնայած նախարարի ծրագրած երեք մեկնել Արմավիր, սակայն արձագանքելով այս կենտրոններից ստացված կազմակերպչական խնդիրների վերաբերյալ մամուլի հրապարակումներին, նախարարը որոշել էր անձամբ լինել տեղում և ծանոթանալ իրավիճակին: Զննությունները մեկնարկել էին ճիշտ ժամանակին սահմանված կարգով: Տեղադրված էին բոլոր ֆնանսական սեյակները մեկնալուց հետո ստեղծված: Ա. Աւոսյանը համոզվեց, որ բոլոր ֆնանսավորումներում իրավիճակը հավասարապես վերահսկվում է, և իրականությանը չեն համապատասխանում մամուլում մեկնալուց հետո տեղում, թե թիվ 5 դորոգում «հասուկ ընտրյալների ֆնասանյակ» կա: Անգլերենից միասնական ֆնանսավորում հանձնելու համար նախարարը հայտարարել է 8220, գերմաներենից՝ 534, ֆրանսերենից՝ 443, իտալերենից՝ 18, իսպաներենից՝ 10, ռուսերենից՝ 2 դիմորդ, հաղորդում է «Արմենիոն»:

Երբ մի ձեռքն ամրակում է, իսկ մյուսը՝ շոյում

«Ազգի» երեկվա համարում արդեն հաղորդել էինք, որ «Հազարամյակի մատակարար» կորորացիայի սնորհների խորհուրդը որոշել է դադարեցնել Հայաստանում ճանապարհաչինական ենթակառուցվածքի ֆինանսավորումը: 235,6 միլիոն դոլար արժողության ծրագրից ճանապարհների ենթակառուցվածքի համար նախատեսված էր հասկացնել 68 միլիոն դոլար, որոշված ենթակառուցվածքի համար՝ 160 միլիոն դոլար: Ծրագրի վերջին մասը բաժանակցվել է գործել, սակայն գյուղական ճանապարհների կառուցումը դադարեցվել էր:

Ինչպես երեկ հայտնի դարձավ, Համաշխարհային բանկը գյուղական ճանապարհների վերականգնման համար դասարան է սրամարդել մոտ 61 մլն դոլարի գումար: Այդ գումարից 25 մլնը կհամադրվի այս տարի, իսկ հետագայում այն կավելացվի եւս 36 մլն դոլարով: Այս դասարանից մեծ հետաքրքրական է, որ թե՛ «Հազարամյակի մատակարարներ» կորորացիան և թե՛ Համաշխարհային բանկը վերահսկվում են ԱՄՆ կառավարության կողմից և անհատականաբար է, թե ինչու է նույն այդ կառավարու-

թյան մի որոշմամբ կրճատվում սրամարդելի գումարը, իսկ մեկ այլ որոշմամբ լրացվում: Հասկանալի է, որ «Հազարամյակի մատակարարներ» կորորացիան իր գումարները սրամարդում է որոշակի ֆադակալով բարեփոխումների երաշխիքների դեմքում և, ըստ մտանք, Հայաստանը հեղինակավոր է ամրակ այս բնագավառում, իսկ Համաշխարհային բանկը գումար-

ներ է սրամարդում արդեն հիմնականում ճեմասկան մոտակա հարմարությունից ելնելով, և ֆադակալով գործում այստեղ երկրորդ լույսում է: Այսինքն՝ կարելի է կարծել, որ այստիպով Հայաստանի իշխանություններին հասկացնում են, որ չնայած թերություններին, այնքան էլ դժգոհ չեն նրանց վարած զարգացման ֆադակալումը:

NEW YORK TIMES

«Քրքր քրքրոյանի չի մտախոզում ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՃՁՄԱԺԱՄԱՐ»

Ըստ «Հայերն ախոր» էլեկտրոնային դարբերականի, «Նյու Յորք թայմս» թերթը հունիսի 11-ի համարում անդադարեցրել է համաշխարհային ճեմասկան ճճմաժամից 92-ամյա հայազգի միլիարդատեր Քրքր քրքրոյանի կրած վնասներին: Ամերիկյան թերթը միաժամանակ նշում է, որ Քրքրոյանը, ում 14 մլրդ դոլարի եկամուտը ներկայումս հասել է 2 մլրդի, բայց մտախոզ չի թվում: Թերթն ավելացնում է, որ Քրքրոյանը նախկինում եւս արդարացի է, որ հնարավորություն ունի նման ճճմաժամերին դիմադրելու: «Քրքրը նման ճճմաժամեր անցյալում եւս չեսել է, և այս մեկը դարձադարձ փոքր խոչընդոտ է իր ճճմաժամին», ասել է Քրքրոյանի վաղեմի բարեկամ և «Մեթո Գոլդեն Մայեր»-ի նախկին սնորհ Ալեքս Եմենեջյանը: Ըստ «Նյու Յորք թայմսի» հրապարակման, Քրքրոյանը նախընտրում է կենտրոնանալ միայն մի ֆանի ընկերությունների վրա՝ մեծելով արբեր ոլորտներում գործունեություն ծավալելու կամ ներդրումներ կատարելու առաջարկները: Նրա բարեգործական «Լինսի» հիմնադրամի միջոցների մեկ երրորդը կադաված է «MGM»-ի բաժնետոմսերի հետ: Ըստ թերթի, «Լինսի» հիմնադրամը 2008 վերջին իր հաշվեկշիռում ուներ 507,6 մլն դոլար:

Երեսան կծամանեն Պրեսկոտս ու Կոլումբիեն

Աժ-ից հաղորդում են, որ հունիսի 15-ին եռօրյա այցով Երեսան կծամանեն ԵՄԽՎ մոնիտորինգի հանձնաժողովի համազգեկուցողներ Ջոն Պրեսկոտը և Ժորժ Կոլումբիեն: Համազգեկուցողներին կընդունեն նախագահ Սերժ Սարգսյանը, Աժ նախագահ Գոլիկ Աբրահամյանը: Նախատեսված են հանդիպումներ Աժ նախագահի տեղակալ Սամվել Նիկոյանի, գլխավոր դասախոս Արվան Գոլիկյանի, ԱԳ նախարար Էդվարդ Նալբանդյանի, մարդու իրավունքների դասախոս Արմեն Գարսիանյանի հետ: Համազգեկուցողները Երեսանում կհանդիպեն նաև Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի, հասարակական կազմակերպությունների մեկնալուցիների, փաստաբան խմբի նախկին անդամների, դասախոսականների, ազատագրված որոշ անձանց կանանց հետ:

Տարգանի տուր մասուցվեց Ա. Մարգարյանի հիշատակին

Անդրանիկ Մարգարյանի ծննդյան օրվա կադակցությամբ երեկ Կոմիտասի անվան զբոսայգու դամբարանայնեցիները և հարգանքի տուր մասուցեցին նախագահ Սերժ Սարգսյանը, Աժ նախագահ Գոլիկ Աբրահամյանը, վարչապետ Տիգրան Սարգսյանը, Ա. Մարգարյանի կուսակից ընկերները, ընտանիքի անդամները, հարազատները և այլք: Այսօր Ա. Մարգարյանը կդառնար 58 տարեկան: Աժ փոխնա-

Բաժնի և Ասկարայի հայտարարություններին ՀՀ արտգործնախարարի դասասխանների թուրքական արձագանքները

Հունիսի 4-ին Սանկտ Պետերբուրգում ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանը հանդիպեց արտգործնախարար Արմեն Աւոսյանին: Նրանց նախորդ հանդիպումը մայիսի 7-ին տեղի էր ունեցել Պրահայում: Չնայած ԵԱԿԿ Միջնկի խմբի համաձայնագրի լավատեսությամբ, դարաբաղյան հիմնահարցի կարգավորման գործում ոչ կառուցողական դիրքորոշում որդեգրելու մեջ Հայաստանին Պրահայի հանդիպումից հետո մեղադրել էր Արտգործնախարար Էլմար Մամեդյարովը, իսկ Սանկտ Պետերբուրգի մեղադրեց փոխարտգործնախարար Արազ Ազիմովը, որին հունիսի 10-ին անդադարեցված թուրքական հանրային հեռուստատեսությունը:

Հունիսի 11-ին ՀՀ արտգործնախարար Էդվարդ Նալբանդյանը Եսոնիայի ԱԳ նախարար Ուրմա Պաստի հետ համատեղ մամուլի ասուլիսում դասասխանեց Մամեդյարովի և Ազիմովի սանձարձակ մեղադրանքներին: Նա վերջինների հայտարարությունը դասասխանեց Արտգործնախարարի ֆադակալով վերանայված սարձագործությունների առկայությամբ, մասնաճեղ, որ նախագահ Ալիևի մեծակա շրջադասում արվող հայտարարություններն այնպիսի տրամադրություն են ստեղծում, թե «աջ ձեռքը չգիտի ձախն ինչ է անում»:

ՏԵՄ ԷԶ 3

Ով կհաղթի Իրանում ընթացող նախագահական ընտրություններում

Երեկ ուշ երեկոյան արդեն դարձ էր, որ հարեան Իրանում ընթացող ընտրություններում մասնակիցների ակտիվությունը անցել էր 70%-ից, ինչը ստիպել էր Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովին մեկ ժամով երկարացնել ընտրությունները և տեղամասերը փակել տեղական ժամանակով ժամը 21.00-ին: Ըստ փորձագետների, ընտրողների մասնակցության բարձր տոկոսը հնարավորություն կտա Ահմադինեժադի հիմնական հակաակորդ համարվող նախկին վարչապետ Մուսավիին հաղթանակ տնել: Վերջինս վայելում է Իրանի երեսարարության համակարգը, սակայն Ահմադինեժադը իր հերթին հնարավորություն ունի մեծ թվով ծայրեր ստանալու գյուղաբնակ շրջաններում: Բացառված չէ, որ ընտրությունների արդյունքում, իսկ բացի վերը նշված թեկնածուներից մասնակցում են եւս 2-ը, թեկնածուներից է ոչ մեկին չհաջողվի ստանալ 50% և մեկ ծայր, և տեղի ունենա երկրորդ փուլը, որը կկայանա հունիսի 19-ին:

Իրավադասադանը հայտնվել է կալանի սակ

Հունիսի 5-ին Երեսանի ֆադակալող ընտրություններից հինգ օր հետո, Կենտրոն համայնի նսիկանության աշխատակիցների կողմից բերման է ենթարկվել Հելսինկյան ասոցիացիայի անդամ Արեալույա Հակոբյանը, ով որդեգրել էր հրապարակված է եղել ընտրական գործընթացում, «Ազգի» ընդարձակ տեղեկագրում հաղորդում է լրագրող ժաման Ալեքսանյանը: Բերման ենթարկելիս նսիկանները Արեալույա Հակոբյանին նախ ծեծի են ենթարկել նսիկանության բաժանմունքի սանկելու ճանադարին՝ մեքենայում, ադա Կենտրոն համայնի նսիկանադադեսի և փոխուսիկանադադեսի գործուն մասնակցությամբ բռնությունները բարունակել են տեղ հասցնելուց հետո:

Հունիսի 6-ին Արեալույա Հակոբյանի նկատմամբ հարուցվում է ֆրեական գործ՝ նսիկանության աշխատակցի նկատմամբ բռնություն գործարդելու մեղադրանքով: Կենտրոն և Նոր համայնների ընդհանուր իրավասության դասարանի դասավոր Գագիկ Խանդանյանը նույն օրը հիմք է ընդունում նսիկանության մեկնալուց հիմնավորումները և իրավադասադանը հայտնվում է կալանի սակ:

«Հայաստանի դասունության մեջ առաջին անգամ ձեռքարկվել է իրավադասադան», հայտարարում է Հելսինկյան ասոցիացիայի նախագահ Միխայել Դանիելյանը, «Իշխանությունները մոռացել են դիտորդի անձեռնմխելիության մասին և այսօր դիտորդը հայտնվել է կալանի սակ»:

Պետեղի զեկույցն ու «Տադարամյակի մատակարարների» որոշումն՝ ըստ խորհրդարանականների

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ, Երեկ հայրենի խորհրդարանականների նսաւաւաւի վերջին ձեդագրույցներն էին, բացակա էր միայն ՕԵԿ-ը: Առանձնացնենք երկու-երեք հարցի նրանց արձագանքները:

ԱՄՆ դեդեդի սարեկան զեկույցում Հայաստանի զնահասական

ՀՀԿ խմբակցության ղեկավար Գալուս Սահակյանի կարծիքով, ի սարբերություն երկրառույցների կամ դիտորդական առաքելություն ունեցող խմբերի, որոնք անմիջա-

թուն գնահատեցին համայնային ընտրությունները, Միացյալ Նահանգները միշտ էլ այդպես է անում՝ ոչ թե արձագանքում է ընտրություններին, այլ օրեր բարունակ, «էստես իբրեւ թե վեր են լուծում և համընկեցնում են Հայաստան-Ամերիկա միջոցական փոխհարաբերությունների հետ. այսինքն՝ ոչ թե կոնկրետ ընտրություններն են գնահատում, այլ փորձում են ֆադակալով գնահատական սալ միջոցական փոխհարաբերությունների կարգավիճակը»:

ՀՀԿ խմբակցության ղեկավար Վահան Հովհաննիսյան. «Պետեղի զեկույցի մեջ, ինչպես միշտ,

թացը չորի հետ խառնված է, կան կետեր, որոնք առանձնադադա վեժի առարկա չեն. որ 2008 թվականի նախագահական ընտրությունները ոչ անձնալավ ձեւով անցան, փոխադարձ անհամդորժողականությունը բերեց բախումների, երան զոհեր և առաջացավ ֆադակալով ձգձգաժամ»։ Բայց, ըստ նրա, վիճելի է այն դրույթը, թե ձգձգաժամը մինչ օրս հաղթահարված չէ, սա չափազանցություն է. «Մյուս կողմից՝ այդ ընտրությունների տաժ և անընդունելի հետեւանմները մինչեւ հիմա զգալ են տալիս և երկար ժամանակ են զգալ տալու, սա ակնհայտ է»:

ՏԵՄ ԷԶ 2

2009-ի սարեկան անկումը՝ 9-9,5 տկոս, 2010-ի սնտեսական աճը՝ 1,5-2 տկոս

Տայասանի վերաբերյալ ՀԲ կանխատեսումները ներկայացրեց Երևանյան գրասենյակի ներկայացուցիչը

Տայասանի հեռուստաընկերության ղեկավար Երվանդ Կարամյանը «Երկրի նոր ռազմավարությունը 2009-2012 թվականներին» (ԵՆՌ) մեկնարկեց երեկ, ինչի կադրավարությամբ մասնակի առույթ էին հրավիրել 36 հարավային Կովկասի սարածաբանային սնտեսման Աստղ Ավանը և 36 երեսնյան գրասենյակի ղեկավար Արխանդեյ Կարոնյանը: Նրանք ներկայացրին նոր ռազմավարությունը, հայտնեցին, որ այն հիմնվում է երկու սկզբունքների վրա՝ կարճաժամկետ հասկանալի 4 արժեքները կրճատելու և երկարաժամկետ հասկանալի ամրապնդելու մրցունակությունը հեռուստաընկերության աճի համար: Այդ մոդալիտետը, Համաշխարհային բանկի առաջիկա 4 արժեքները կրճատելու 670-700 մլն դոլարի աջակցություն, որից 150 մլն դոլարը՝ կլինեն ցածր տեխնոլոգիաների վարկեր, 395 մլն դոլարը՝ վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկի վարկեր են, և 120-160 մլն դոլարը՝ միջազգային ֆինանսական կորորացիայի կողմից կողովի մասնավոր հասկանալի: Ընդ որում, նախատեսված ամբողջ գումարի մոտ կեսը՝ 545 մլն դոլարը՝ բանկը Տայասանին կհամարի մինչև սարեկարգ:

Ինչպես նաև Արխանդեյ Կարոնյանը, ռազմավարության մեկնարկը համընկավ այն ժամանակաշրջանի հետ, երբ Տայասանը զգում էր ճգնաժամի ազդեցությունը, որի հետևանքով կրճատվեցին արտադրանքը և մասնավոր փոխանցումները Տայասան, ինչպես նաև նվազեցին հարկային մուտքերը: Նոր ծրագրով համազորակցությունը 36 հեռուստաընկերության գրասենյակի ղեկավարի, կողմից Տայասանին դադարեցրելու ճգնաժամի հետևանքների դեմ է վերականգնելու սնտեսական աճը 2010-ին: Երկարաժամկետ համազորակցության հիմնական մոդալիտետը սնտեսական դիվերսիֆիկացումն է, որը թույլ կտա վերացնել սնտեսության կախվածությունը առանձին ճյուղերից՝ շնորհիվ արտադրության կառուցվածքի փոխանցումների:

Իստեղով կառավարության հավանաբար միջոցառումների մասին, ՀԲ երեսնյան գրասենյակի ղեկավարը դրական գնահատեց դրանք: Միաժամանակ, նա նշեց, որ Համաշխարհային բանկը հավանության չի արժանացրել հարկային այն փոփոխությունը, ըստ որի, 4 մլրդ դրամից ավելի Երևանյան քաղաքում ունեցող ընկերություններում մասնակցություն են հարկային ներկայացուցիչներ: Արխանդեյ Կարոնյանը այն համոզմունքով հայտնեց, որ կոռուպցիոն դիվերսիֆիկացիան համար անհրաժեշտ է նվազեցնել Երևանում հարկատուի և հարկային սեսուզի միջոցով:

Եվ վերջապես, Տայասանի սնտեսական իրավիճակին անդրադառնալով, ՀԲ երեսնյան գրասենյակի ներկայացուցիչը հայտնեց, որ ՀԲ-ն վերանայել է 5 տկոս սնտեսական անկման իր մասին կանխատեսումը և, ըստ նոր կանխատեսման, մեր սնտեսության անկումն այս տարի կկազմի 9-9,5 տկոս: Միաժամանակ, Արխանդեյ Կարոնյանը նշեց, որ սարվա երկրորդ կեսին իրավիճակը կկայունանա, իսկ 2010-ի համար կանխատեսվում է 1,5-2 տկոս սնտեսական աճ: Հետագա տարիներին՝ 2011-2012-ին, ՀԲ կանխատեսումներով, սնտեսական աճը կարգապահ, բայց այդ ցուցանիշը կախված կլինի համաշխարհային սնտեսության իրավիճակից:

ԱՐԱ ՄԱՐԻՆՈՍՅԱՆ

Լուս Անջելեսի «Արևակ Տիգրանյան» վարժարանի Երջանավարժների այցը Տայասանի Թեմայան մշակութային միություն

Կալիֆոռնիայի ԹՄՄ Արևակ Տիգրանյան վարժարանի Երջանավարժները առաջին անգամ չէ, որ մեծ կյանք մեկնելուց առաջ այցելում են մայր հայրենիք: Կարծես նախախնամություն է և նրանց դրոշմ վճռորոշ տարի այցելել հայրենիք, ուժ առնել նրա կենսաուր հողից և հաստատված ընտանիքի այն սրտին, որով լի էր հայրենիքը: Իրենց փայլալույս երազանքն հասնելու համար:

Քսան երիտասարդներից Երջանյանը առաջին անգամ Տայասանում, իրենց ծնողներից լսած լուսնայինները Տայոց աշխարհի մասին միանգամից դարձան դայալու իրողություն՝ լի բազմաթիվ տղամարդկայիններով, որոնք ստանալով հայրենիքից իրենց հայրենիքից ավելի լինելու ցանկությունը, ինչպես նաև Կ. Թեմայանի անունը կրող համալսարանական դպրոցներում: Առաջին այցելությունը Գյումրու Կ. Թեմայան դպրոցն էր, բարեկարգ դասասենյակներն ու դասիչները անտառապատներն էին հիացրել իրենց երիտասարդներին՝ անգամ իրենց վարժարանի հեռուստաընկերություններում անցկացնելու աշխատանքները:

Թեմայան կենտրոն այցելությունը տեղի ունեցավ ԳԹՄՄ վարչակազմի Գարեգին Գեորգյանի և Գայանե

Մուրադյանի ուղեկցությամբ: Համաձայնալից ներկայացվեց Թեմայան մշակութային միության Տայասանում ծավալված մշակութապատկան գործունեության և աղագա անելիքների ողջ սպեկտրը: Երիտասարդները ոգեւորվելով առաջարկեցին իրենց գործուն մասնակցությունը ցուցաբերել հաջորդ տարվա «Կ. Թեմայան» ամենամյա մրցանակաբաշխությանը:

Խոսելով իրենց աղագա ծրագրերի մասին, դարձրին, թե որքան մեծ է ձգտումը՝ ուսումը շարունակելու ամերիկյան ֆուլբրայթում և համալսարաններում՝ հավասարի մասնակցությամբ: Հայ երիտասարդները, ղեկավարությամբ Կարոնյան Արաքսյանի, հայրենիքում յուրաքանչյուր օրը անցկացնում են իրենց երկիրը սիրող մարդու բարձր գնահատությամբ ու խորհրդով: Բոլորն էլ խոստովանում էին, որ հուզմունքն ու ստատու կար այցելությունից առաջ, և շուտով տուն են վերադառնալու կարծես էլ ավելի հաստատաբար՝ իրենց հեռուստային հոգեւոր ջերմությունը, որը հեռավոր Ամերիկայում լի էր բավականացրել ազգային հոգեւորությամբ ու արժանապատվությամբ ամրապնդելու համար:

ԳԱՅՆԵ ՄԱՐԻՆՈՍՅԱՆ
ՀԹՄՄ վարչության անդամ

«Թուրքիայի արտաքին ֆաղափականությունը չի փոխվել»

Ալ. Իսկանդարյանը՝ Դավաթողուի հայտարարության մասին

Մեկնաբանելով Թուրքիայի արտաքին գործերի նախարար Ահմեդ Դավաթողուի հայտարարությունը, որ Տայասանի և Թուրքիայի հարաբերություններում սառը դասերազմն ավարտվել է և Անկարայում ստատու են 37 նախագահ Սերժ Սարգսյանի այցին, «Կովկասի ինտեգրացիոն» սեփական, ֆաղափագե Ալեքսանդր Իսկանդարյանը չի ընդունում սեսակցությունը, թե այս հայտարարությունից ղեկ է եզրակացնել, որ Թուրքիայի արտաքին ֆաղափականությունում լուրջ փոփոխություններ են կատարվել: Իսկանդարյանը նշում է, որ Թուրքիան բոլոր հարեանների հեռ խնդիրներ ունի. «Նրանք գիտակցում են, որ ելել է ժամանակը հարաբերություններում

բարձրություն մտնելու և դրանք բարելավելու: Թուրքական ֆաղափական վերափոխումը գիտակցում են, որ այդ հարաբերությունները չեն լինի, եթե Տայասանի հեռ դրափական հարաբերություններ չստեղծվեն: Հետևաբար նրանց համար դա գերիսնոյի է»:

Իսկանդարյանը երկու իրարամերձ կարծիքներ հնչեցնելը (հիշեցնենք՝ Բաբկուն թուրք դասերային հայտարարել էր, որ Թուրքիան Ադրբեջանին կաջակցի Արաբաշի հարցում) մեկնաբանում է այն հանգամանակով, որ Ադրբեջանը Թուրքիայի համար չափազանց կարևոր երկիր է և նրա դաշակից հարեանը. հետևաբար Թուրքիան չի ցանկանում հավասարի դաշակից կորցնել:

«Բացի այդ, Թուրքիայի կառավարական մարմիններում, ազդեցիկ կուսակցություններում, սոցիալական խմբերում և անգամ հասարակության մեջ կան հազարավորներ, ովքեր չեն ցանկանում Տայասանի հեռ հարաբերությունների լավացում: Կան ասանյակ հազարավոր թուրքեր, որ ադրբեջանական ծագում ունեն, հետևաբար թուրքական կառավարությունը, կոռուպցիոն, ել նալին է խփում, ել մեխի, որ չեն դաշակից Թուրքիային: Թուրքիայի արտաքին ֆաղափականությունում փոփոխություններ չկան, այդ հայտարարությունն էլ թուրքական ծագրի մի մասն է», ասաց Իսկանդարյանը:

Հ. Հ.

Բաբկուն և Անկարայի հայտարարություններին ՀՀ արտգործնախարարի լուսաստանների թուրքական արձագանքները

1-ին էջից
Թեմայան Երվանդ Նալբանդյանը հիշեցրեց այդ հայտարարություններին ուղարկված շարժումները դարձրեցին հակամարտության կարգավորման գործընթացում ներգրավված միջազգային ուժերի խորհրդի մասին, բայց և այդպես ընդգծեց, որ դրանք եթե միտում չեն, այլ օրինակաբանություն են, աղագա Ադրբեջանն այս բանակցությունները վարում է ուրիշ մոդալիտետով և ոչ թե արդյունքի հասնելու համար: Մասնակի ասուլիսում 37 արտգործնախարար անդրադարձավ նաև թուրք դասերային «Տայասանի հեռ հարաբերությունները շուտապես կարգավորելու թուրքական կողմի ցանկության» մասին հայտարարությանը և ասաց. «Այսօրիսի հայտարարությունները ողջունելի են, բայց էնդոցիոնալ ռազմականացումը սարքավորելու համար ղեկ է նայել, թե ո՞րն է ուղղված այդ հայտարարությունը՝ Թուրքիայի հանրությանը, Տայասանին, Ադրբեջանին, Վաշինգտոնին, թե՞ Բյուրեղին: Թուրքական կողմի հայտարարությունները մինչև Դավաթողուի վերջին ելույթը, բոլորովին այլ բնույթ էին կրում»:

Եղվարդ Նալբանդյանի հայտարարություններին էլ հունիսի 11-ին արձագանքեցին CNN-Turk-ն ու թուրքական հանրային հեռուստատեսությունն այն տարբերությամբ, որ առաջինը նույն օրը կայեցողն սեղադրել էր նյութը, իսկ երկրորդը՝ ոչ, նկատի առնելով, ըստ երևույթի, դրանց անմոտակա հարմարությունը Թուրքիայի սեսակցությունից: CNN-Turk-ը նշում է, որ Պրահայում և Սանկո Պեթերբուրգում Տայասանի ու Ադրբեջանի նախագահների հանդիպումների առնչությամբ հայկական կողմի ոչ կառուցողական դիրքորոշման մասին Բաբկուն արձագանքները «զարմանով» է դիմավորել 37 արտգործնախարար Եղվարդ Նալբանդյանը, աղագա հիշեցնում է Ադրբեջանի նախագահի աղագա միջազգային հարաբերությունների վարչության ղեկավար Եղվարդ Նալբանդյանը, թե երկու երկրների նախագահների վերջին երկու հանդիպումներում որեւէ առաջընթաց չի արձանագրվել, այսպես շարունակվելու դեպքում ադրբեջանական կողմը կվերանայի իր դիրքորոշումը:

CNN-Turk-ն անդրադառնում է նաև Եղվարդ Նալբանդյանի Դավաթողուին սլած լուսաստանին, ընդգծելով նրա խոսքերը. «Տայասանը դասերային և առանց նախադրանքի նորմալացնել Թուրքիայի հեռ հարաբերությունները: Թուրքիայի արտգործնախարարի հայտարարությունն, իհարկե, դրական է, եթե այս սեսակցությունից գնահատվի»: Ի դեպ, 37 արտգործնախարարի լուսաստանները ինչպես ադրբեջանական, այնպես էլ թուրքական կողմի հայտարարություններին էլ CNN-Turk-ն, ել թուրքական հանրային հեռուստատեսությունում ներկայացվում են առանց շեղումների, թարգմանություններն արվել են ձգրի, միանգամայն բնօրինակին համադասարան: Այս ձգապատկությունը թեմայան ղեկ է դայանավորել Թուրքիայի հեռ հարաբերություններին և Լեռնային Արաբաշի հիմնահարցում հայկական կողմի հաստատվածությամբ, ինչպես նաև խեղաթուրումներին ժամանակին արձագանքելու 37 արտգործնախարարի վճռակալությամբ:

Մինչև սարեկարգ «Յունիբանկ»-ը կբացի ասար նոր մասնաճյուղ Առաջինը՝ «Չվարթնոց» օդանավակայանում

Հավի առնելով գործունեության ծավալների և հաճախորդների թվաքանակի աճը, «Յունիբանկ»-ը մինչև սարեկարգ կբացի ասար նոր մասնաճյուղ: Աշխատանքների մեկնարկն արդեն սրված է: Ինչպես նաև «Յունիբանկ»-ի վարչության նախագահ Կարոնյան Արաքսյանը, նոր մասնաճյուղերի սեղաբաշխման ընթացքում կատարվել է ելնելով սլյալ բնակավայրում բանկային այս կամ այն ծառայության նկատմամբ աղագա դասերային կողմից: Այսպես, մոտ օրեր «Չվարթնոց» օդանավակայանի ժամանման սրահում կբացվի բանկի նոր մասնաճյուղ՝ կառավարված կորորացիով ուղով: Նորաբաց մասնաճյուղը կաշխատի 24-ժամյա ռեժիմով, առանց հանգստյան օրերի:

«Օդանավակայանում մասնաճյուղ բացելու գաղափարի հիմնական մոդալիտետը արեւելից Տայասան ժամանողների ստանալու համարավետության աղագա փոխումն է: Այս մասնաճյուղի հիմնական գործառնությունը լինելու է «Յունիբանկ» դասական փոխանցումների համակարգի ստատարկումը, այսինքն՝ անձը իրեն անհրաժեշտ գումարը մեկնելուց առաջ կարող է փոխանցել այս համակարգով և ժամանելուն ղեկ սանալ, անկախ նրանից՝ աշխատանքային, թե հանգստյան օր է և ժամը ֆանիսն է: Մյուս կարևոր գործընդ արժույթի փոխանակման կեթի աղակայությունն է, որում փոխարժեքները սահմանվելու են «Յունիբանկ»-ի երեսնյան այլ մասնաճյուղերին համադասարան», ասում է Կարոնյան Արաքսյանը:

Բացի «Չվարթնոց» մասնաճյուղից, նոր մասնաճյուղեր, մասնավորապես, կբացվեն նաև Երևանի Չեթյուն, Դավիթբեյ, Աջափնյակ, Երեւոնի և Ավան թաղամասերում, ինչպես նաև Արարատ և Տաշիր ֆաղափներում:

Ներկայումս «Յունիբանկ»-ի մասնաճյուղային ցանցն ընդգրկում է 30 մասնաճյուղեր, որոնցից երկուսը՝ ԼՂՀ-ում: Մոսկվայում գործում է նաև բանկի ներկայացուցչությունը:

Կրթական

Հայոց լեզվի եւ գրականության հունիսի 5-ին անցկացված միասնական ֆնոնությունները, որոնք իսկական փոքրիկ բարձրագրին հանրառեությունում, դեռ շատ ֆնոնությունների տեղի կան: Բայց այն, ինչ կատարվեց, դժվար չէր կանխատեսել, քանի որ բոլոր զարգացումներն ընթանում էին վստահալիք ուղիներով: Ամիսներ առաջ «Ազգ» օրաթերթում եւ հանդես եկա մի հոդվածով («Ի՞նչ ենք սովորեցնում եւ ինչպե՞ս», 2008, 162), որտեղ արդեն իսկ ահազանգում էի, որ գրականության թեստավորումը մեզանում ընթանում է սխալ հունով, մշակված չէ հստակ հայեցակարգ, թեստ կազմողները մասնագետ-գրականագետների կարծիքը հաշվի չեն առնում: Այդ ամենը, ինչպես նշել էի, կարող է ունենալ շատ վստահալիք զարգացումներ, ինչպիսիք են բոլոր ակամաստեղանք: Եվ ի՞նչ...

Բանի որ երբեմն այն տղամարդկային է ստեղծվում, թե այս հարցերն ուղղված են թեմանում երեխաներին): Մի կողմ թողնելով գրում տեղ գտած լեզվական աղաղակող թերությունները՝ անհրաժեշտ են համարում անդադարաբար հայ գրականության հարցերին, որոնց մասին խոսելը իմ իբրեւ գրականագետի դասին են համարում: Արդեն իսկ ձեռնարկված ցավալի եւ խիստ արասավոր ավանդույթի համաձայն՝ գրականության թեստավորման ժամանակ յուրօրինակ «դրձմ» են դառնում դրոցական դասագրքերում տեղ գտած ձեռնարկումները, եւ տղամարդկային է ստեղծվում, որ թեստ կազմողներն այդ գրից դուրս ոչինչ չեն կարողացել: Այս դրձմաշիկ ոճը, որն ընդհանրապես մտքի սահմանափակության հետեւան է, հրաձգվում է երեխային իբրեւ միակ ձեռնարկություն՝ գրվելով նրան մտարթի թե երեքն այն տղամարդկային է ստեղծվում, թե այս հարցերն ուղղված են թեմանում երեխաներին):

վար թե հայ գրականություն դասավանդող դասախոսն անգամ իի՛ցի, թե այս խոսքերն ուն են դասկանում՝ Մուրացանի՞ն, Բա՛ֆֆո՞ն, Շիրվանզադեի՞ն, թե՛ Դեմիրճյանի՞ն: Եվ արդյո՞ք դրանով դե՛ս է աշակերտը գաղափար կազմի Մուրացանի ստեղծագործության մասին:

3. Աշակերտից դասանցվում է որոշել՝ ճի՞շտ է հետեւյալ բնորոշումը, թե՛ ոչ. *Ի տարբերություն Բակունցի՝ Մաթեոսյանի ոճը վիղակյան է (եղիկական), երբեմն՝ ֆարսկան:* Արձակի առաջատար կարող են բնորոշ լինել եղիկը եւ լիդիկը միաժամանակ: Կամ՝ ինչո՞ւ ի տարբերություն Բակունցի: Ի՞նչ է որոշելու աշակերտը՝ տարբերություն խնդիրը, թե՛ Մաթեոսյանի ոճի: Ծի՛ծ է, դասագրքում բազմիցս նշվում է Բակունցի երկերի ֆարսկանության մասին, սակայն չդե՛ս է մոռանալ, որ այդ ֆարսկանությունը դրսեւոր

ման սվեց Թուր Կեծակին: Պարզապես առյուծին տղամեղու մասին մի 5-6 տող վերելում է գրված, իսկ թեստ կազմողները դա չեն կարողացել:

7. «Երկերի առնչություններ» բաժնին հասնելով՝ շուտով եւ ֆառում. վերջապես դրանք սյուժեային եւ գաղափարական անմիջապես չարձարվում: Բայց այս բաժնում մեզ այնպիսի շիջակապ է տղասվում, որ ցանկանում եւ հետ դառնալով դեղի գաղափարական եւ դիտարարային աղաւոնրի ձեւակերպումները: Պարզվում է՝ այս թեստագիրները չգիտեն, թե ինչ է նշանակում երկերի առնչություն: Իսկ դրանք լինում են ծագումնաբանական կամ շրջապատական, եւ չի կարելի ցանկացած երկու ստեղծագործություն ղնել իրար կողմի եւ համեմատել. դա առնվազն զավեւալի է: Այդպես փորձում են համեմատության երեք գս-

10. Մյուս սուկալի արասավոր ավանդույթը վերաբերում է գրական կերպարի ձանձանումը՝ ըստ նրա արտաբերած ունեւ նախադասության կամ խոսքի: Եվ բերվում է այնպիսի նախադասություն, որը կսրված է բնագրից, երկխոսությունների շրջապատից: Այդ նախադասությունը լինում է ոչ բնութագրական, այլ դաստիարակական: Նշանակում է՝ աշակերտը դարձավոր է անգիր անել ոչ միայն դասագրքերը, այլեւ Դեմիրճյանի երկհասոն վերքը, Բա՛ֆֆոն «Սամվելը», Կ. Չարյանի «Նավը լեռան վրա»-ն, Շիրվանզադեի «Քառսը» եւ այլն, եւ այլն... Երեխայի բթացման ավելի լավ միջոց չկա, քան սա: Դեռեւս 16-րդ դարում Ֆրանսուա Ռաբլեյն ծաղրում էր միջնադարյան կրթական համակարգը, որը ստիղծում էր անգիր անել մեծահասոն գրքեր: Այդ համակարգը, ըստ Ռաբլեյի, միայն բթացում էր երե-

Քննական գործընթացը՝ անգրագիտություն

Միասնական ֆնոնություններից տարբերվում են օրեր առաջ մեր սեղանին դրվեց կամ, ավելի շուտ, դասագրքից արդեն իսկ համարադաս դարձած երեք թեստագրիների (Յու. Ավետիսյան, Գ. Չարյան, Ա. Արահանյան) «Շեմարան» կոչվող ժողովածուն, որին թերեւս կարելի էր այնքան էլ լրջորեն չվերաբերվել, եթե չլինեին համառոտեւ յսկալի լուրերը, որ այդ ժողովածուից շատ հարցեր են ընդգրկված ֆնոնական թեստերում: Այդ լուրերը բավական ակտիվորեն տարածում էին իրենք՝ գրի հեղինակներն ու նրանց մեծավորները, ամենայն հավանականությամբ գրի տղամարդը հաջողությամբ իրականացնելու եւ թեստագրի իրենց վարկանիշին էլ ավելի բարձրացնելու համար: Մի կողմ թողնելով այն հանգամանքը, թե իրավական եւ բարոյական առումներով որքանով է թույլատրելի ամիսներ շարունակ սեփական անձը՝ իբրեւ թեստ վերջնական տարբերակի հեղինակ գովազդելը կամ այս կամ այն հարցը թեստում ընդգրկելու մասին խոսելը (այսպիսի հարցերով մոռնալ երկրներում զբաղվում են իրավադատ մարմինները), ասեմք, որ սույն «Շեմարան» կոչվածը հայոց լեզվի եւ գրականության խառնագիտության, աղավաղման մի իսկական դասագրքից է, որից կարող եւ ինչ ուզես դուրս բերել, բացի իսկական գիտելիքից: Ամենից առաջ գիրքը ձեռքն առնողին աղաւոնում է այն հավակնոտ կեցվածքը, որ որդեգրել են գրի հեղինակները. դարձվում է՝ նրանք եւ միայն նրանք են որոշում, թե ինչ կարելի է ընդգրկել կամ չընդգրկել թեստերում, ինչն է նախապահարմար, ինչը՝ ոչ: Ամբողջ գիրքը, որ, ի դեպ, երաւապարկված չէ ոչ նախարարության, ոչ կրթության ազգային ինստիտուտի կողմից, ուղղված է նման արահայտություններով՝ *այսպիսի հարցերից դե՛ս է խուսափել, այսպիսի հարցեր ֆնոնական առաջադրանքներում ներառելը նախապահարմար չէ եւ այլն, եւ այլն...* Ի՞նչ է, լեզվի նոր օրենսդրություն են հայտնվել, այն էլ՝ ինքնակոչ... Կամ գուցե վստահություն եւ որոշակի երաւալիքներ են ունեցել, որ առաջիկա մի ֆանի տարածակներում իրենց ձեռքին է լինելու թեստագրության ողջ գործընթացը: Այս հավակնոտ դասագրքի, սակայն, առնվազն գրոտեսկային հակասության մեջ է մտնում գրում տեղ գտած աղաղակող սխալների եւ անգրագետ դասանցների հետ, որոնք առաջադրվում են խեղճ հայ դիմորդներին (հայ բառը ստիղծված են շեւեւել,

ծելու, ինքնուրույն դասելու կարողությունից, մղելով նրան սուկ դասագրքային ձեւակերպումների անգիր իմացության: Այս մասին մեր անցյալ տարի հինգերորդ տարածակում մտադրված ահազանգերը մնացին անարձագանք, եւ այսօր շատերն են ֆաղում այդ արասավոր սկզբունքի դրձմը: Նախ ասեմք, որ դասագրքերում նույնպես կան որոշ սխալներ (օրինակ, ըստ հայ գրականության դասագրքի՝ Արքայանի «Վեր Հայաստանին» սկսվում է Վարդավառի տոնախմբության նկարագրությամբ, Պարոնյանի «Մեծադասիկ մուրացկանները» մեծագրական վերջի ժամին է դասկանում, այնինչ այդպիսի ժամի անվանում չէ գտնի ոչ մի գրականագիտական հանրագիտարանում կամ բառարանում, իսկ Պարոնյանի երկն ավանդաբար միջոց համարվել է վիղակ, Պ. Դուրյանի ծննդյան թիվը սխալ է գրված եւ այլն): Թեստ կազմողները կարծես չեն ուզում հաշիվ առնել մի հանգամանք, որ գրականության դասագրքերը բոլորովին այլ կարգավիճակ ունի, քան լեզվի: Եթե լեզվի դասագրքերում տեղ գտած որոշ սահմանումներ, ցուցակներ անհրաժեշտ է անգիր անել եւ ձեզրոտն սովորել, աղաւոն գրականության դասագրքի փաստական սկզբները հարողորդաց բացի կոչված է գեղարվեստական ձեւակ ձեւավորելու, երեխային դեղի մայրենի գրականությունը մղելու, սիրել սալու այդ գրականությունը եւ ոչ թե վերջնականապես զգլեցնելու եւ ասելու, ինչն էլ մեքն այսօր անում ենք: Սակայն եկեք խոսեմք փաստերով:

1. *Մե՛ս խոսեմք եւ՛՝ «Զիւսոններությունը դառավ հայոց ազգի հոյսն ու աղակերպը»:* Այս հարցին չեն կարող դասախոսները ոչ միայն դիմորդները, այլեւ գրականության մասնագետները, որոնք զբաղված չեն գրական երկեր անգիր անելով: Եվ եթե դրոցական դասագրքում այս նախադասությունը կա, աղաւոն դա որոշակի անփոփ մտքի մաս է կազմում: Էլ չեմք ասում, որ դասագրքում դա սրված է իբրեւ նախադասության մի հասկած. Արքայանը գրում է, որ հայոց թագավորության վերացումից հետո ֆրիսոնությունն է դառնել մեր հոյսն ու աղակերպը, եւ դրան հավելում է հետեւյալ նշանավոր խոսքերը. «Մեկ ազգի ցանալը, իրար հետ միացնողը լեզուն ա ու հավաքը»: Այսինքն՝ միտքը կսրված է ոչ միայն բնագրից, այլեւ նախադասությունից:

2. *Մի՛ է գրել. «Վերջում ավելի շատ բան կարելի է ասել ժողովրդին, քան ասում առաջնորդողները»:* Դժ-

վում է եղիկական ժամի երկերում՝ դասավանդներում եւ վիղակներում, ինչը ինքնին ենթադրում է եւ ոչ թե բացառում էղիկան առկայությունը: Սակայն ավելորդ է «Շեմարանի» հեղինակներին այսպիսի դասեր տալ, դժվար թե հասկանան:

4. Պարզվում է, որ եթե դասագրքում գրված է, որ Փավսոս Բուզանդը դասագրքում է կենտրոնացված օրինակում դեպքականության գաղափարը, դասագրքեր է հայրենիքի գաղափարը, աղաւոն դա բնորոշ է միայն Բուզանդին եւ ոչ, ասեմք, խորեմագուն կամ Փարոցուն: Ցավալի մոտեցում, ավելի շուտ՝ սգիտություն:

5. *Նարեկացին գրել է թուղթ, որով փորձել է աղագուցել իր անմեղությունը, իր անմասնակից լինելը աղանդավորական աստիճանը:* Ծի՛ծ է այս միտքը, թե՛ ոչ: Միջակարգ դրոցում ավարտող աշակերտը, կարելի է կարծել, յուրաքանչեւ Նարեկացու ողջ գեղարվեստական ժառանգությունը, մնացել է ինչ-որ թղթի (մասնակի) մասին դասակարգում ունենալ: Բայց, այնուամենայնիվ, մեզ այդպես էլ չհաջողվեց դարձել՝ գրել է իր անմեղությունը աղագուցող թուղթ, թե՛ ոչ, որովհետեւ դասագրքում ասվում է բառացիորեն հետեւյալը. «Իր հոր եւ ուսուցչի նման Գրիգոր Նարեկացին էլ, իբրեւ լուսավոր անհատ, հավանել է, համարվել թոնդրակեցիների աղանդին հետեւող: Բանաստեղծի հայրն այս դասձառով գրվել է դասագրքից, իսկ ուսուցիչը ստիղծված գրել է իր անմեղությունն աղագուցող գործեր: Գրիգոր Նարեկացին էլ գրել է մի թուղթ, որտեղ դասաղագրել է թոնդրակեցիներին»: Դասաղագրել եւ սեփական անմեղությունը աղագուցելը կարծես թե տարբեր բաներ են: Ի՞նչ է, սա հերթական «գոցողական» ծուղակ է, թե ինչ...

6. Պարզվում է՝ գրականության եւ լեզվի թեստավորումն իբրեւ փեւակ ստանձնած այս հեղինակները նույն ձեւապատկան մոտեցումն են հանդես բերում ոչ միայն դրոցական դասագրքերի, այլեւ հենց բուն գեղարվեստական բնագրերի նկատմամբ: Ե՛րբ է Քառսուն-ճուղ-ճան Դեղձունը Մեծ Մեղինը սալիս Թուր Կեծակին՝ երբ սասունցիք նրան կառավարող են դարձնում, թե՛ առյուծին տղամեղուց հետո: Այս տարբերակներից ո՞րն ընտրի խեղճ դիմորդը, երբ համահավաք բնագրում խոսվում է այն մասին, որ երբ առյուծին տղամեղ, սասունցիք Մեծ Մեղինը դարձին կառավարող, եւ Քառսուն-ճուղ-ճան Դեղձունը

նել Նարեկացու դոտնի եւ Շիրազի «Բիբլիականի» (դասագրքում մի առաջադասություն կա, որ Շիրազի դոտնը մարդու զովերգման իր դասարանով հիշեցնում է Նարեկացուն. եթե հեղինակն իմանար, թե ինչպես են ասարկելու այս նախադասությունը, թերեւս չգրեր), Թումանյանի «Անուշ» եւ Մաթեոսյանի «Աւանան արեւի», խորեմագուն «Հայոց դասագրքում» եւ Արքայանի «Վերի» միջոց: Եվ այդ համեմատությունների ընթացում այնպիսի խառնագիտություն են ստեղծել, որ դժվար է անգամ մեքերել. մարդերն ամուր մարդկանց խորհուրդ են տալիս ինքնուրույն կարգաւ:

8. «Շեմարանի» հեղինակների անտեղակությունը գրականության հարցերից երբեմն ունենում է զավեւալի դրսեւորումներ: *Գրական ո՞ր ուղղությանն է բնորոշ հասցասուր Արքայանի «Վեր Հայաստանի» վերջից հայ գյուղի կենցաղի հետեւյալ նկարագրությունը* հարցին հետեւում է վերջից ֆաղված մի հասկած, որտեղ կա գյուղական կենցաղի նկարագրություն: Այդպիսի նկարագրություններով հարուստ է Արքայանի «Վերի», եւ եթե մեր օտեմարանագիրներին իսկապես թվում է, թե Արքայանի ռոմանտիկական վերջ մերկրնոց ընդհատվում է ռեալիստական հասկածներով, աղաւոն մեքն նրանց ընդամենը կարող ենք մի խորհուրդ տալ. գրականագիտական գոտե մի գիր կարդացեք եւ կիմանեմք, որ ռոմանտիզմին նույնքան հարիւր է կյանքի ձեւարձացի դասակերպումը, որքան ռեալիզմին, իսկ դրանց տարբերությունը դե՛ս է փոքր երկերի գաղափարական լուծումների եւ կերպավորման սկզբունքների միջոց: Իզուր չէ ասվել՝ սովորաբար սովորեցնելու եւ ծուլ՝ սովորելու մեջ...

9. Պարզվում է՝ «Շեմարանի» հեղինակները գլուխ չեն հանում ոչ միայն գրական ուղղություններից, այլեւ գրական ժամերից: Եթե դասագրքում ունեւ ժամի այս կամ այն հասկանումն ունեցող մարդը դա նրանք չգիտեն: *Մի ժամին ո՞ր հասկանիցն է բնորոշ հարցի սակ դրված չորս հասկանիցներից առնվազն երեքը խիստ բնորոշ են նորավերջին, միաժամանակ՝ դրամային, դասակարգի մասին գրված է այլն: Այնինչ երեխային առաջադրված է մի իսկական գլուխկոտրուկ. նա դե՛ս է ընտրի հասկանիցներից միայն մեկը: Ինչո՞ւ... Որովհետեւ գրի հեղինակները միայն մեկը գիտեն, ավելի շուտ՝ այդ մեկն են կարողացել ֆաղել դասագրքից:*

խաներին, եւ նա առաջարկում էր նոր, լուսավոր կրթական համակարգ:

11. Սուկալի մտաւոցող է մեկ այլ երեւոյթ. լեզվի հարցերը կազմելիս մեքերվում են Սայաթ-Նովայի, Թումանյանի, Իսահակյանի, Չարեմցի հայտնի բանաստեղծություններից հասկածներ, եւ երեխային առաջարկվում է գտնել լեզվական սխալը: Այդպիսի օրինակներով լեզվեցուն են սույն գիրքի եւ ձեւարանության, եւ ասարհոյության բաժնիները: Օրինակ՝ *Աւետիսյանի հասցաս չկա ոչ մի բան, Ու մի՛ հավասար երեք ոչ մեկին*, կամ Չարեմցի *Ամառվա մարտի նման անուշ է իր բառը, -ասին:* Երեխան դե՛ս է «մի՛ հավասար» կամ «ասին» ձեւերը ընտրի իբրեւ սխալ: Դե սա արդեն սրբադոտություն է, ազգային արժեքների ոտնահարում, դասական հեղինակների միջոցով ինքնահասցասվելու փորձ. ա՛յ, տեսե՛ք, Թումանյանն ու Չարեմցը չեն իմացել, իսկ մեքն գիտենք:

Ստեղծվել է կարծես մի փակ օրջան, որից դուրս գալ չի հաջողվում: Այնինչ հարցն այնքան էլ բարդ չէ, որքան թվում է առաջին հայացքից: Ընդամենը անհրաժեշտ է ինքնակոչ «օրենսդիրների» փոխարեն գործը վստահել իսկական մասնագետներին: Ի վերջո, միայն մայր բուհի հայ բանասիրության ֆակուլտետում կա գրականության երեք ամբիոն, որտեղ աշխատում են վաստակաւոն գրականագետներ, այդ թվում նաեւ՝ դրոցական դասագրքերի հեղինակներ, որոնք կարծես մի աներեւոյթ ձեռնով դուրս են մղվել ֆնոնական գործընթացներից՝ ասղարեզը գիշելով հայ երեխաների հանդեպ չկանոնողությամբ լցված որոշ վայգիտականներ: Ի դեպ, դրոցական դասագրքերից մեկի հեղինակը «Շեմարան» կոչվածում անփոփված գրականության որոշ հարցերի այդպես էլ չկարողացավ դասախոսել: Եվ ինչպե՞ս կարող է նորմալ մասնագետը մեկը լուրջ դակաս եւ ակնհայտորեն խեղված մասնագետություն

Վերջում ուզում են հավելել հետեւյալը. եթե «Շեմարանի» երեք հեղինակները մեկը փորձի մյուսի վրա գցել գրի աղաղակող սխալներն ու վրիղումները, խորհուրդ կայի ունեւ բանի սակ ստորագրելուց առաջ այն լավ կարդալ:

ԱՄԵՆ, ՉԲԱՄԵՆ, ԵՊՈՑ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԲԱՆԱԳԱՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆԻ ԴՈՑՆԵՍ Բ. Գ. Բ.

Արխագիայի իշխանություններին հիշատակելիս ՄԱԿ-ը չի նշում «դե ֆակտո»

Վրաստանը վստահեցնում է ՄԱԿ-ի ԱԽ նոր բանառից

Հունիսի 15-ին ՄԱԿ-ի Անվանագրության խորհուրդը բանաձևեց ղեկավարելու Արխագիայի առնչությամբ, քանի որ այդ օրը լրանում է ՄԱԿ-ի դիտարկման առաջին 4-ամսյա ժամկետը, որի օրհանգիստներում կատարվում էր Արխագիայի սահմանի երկու կողմում, նաև Կորդի կիսա-հատվածում:

Վրաստանի նախագահ Միխեիլ Սակաշվիլին ամենայն հավանականությամբ զգուշացնում է խնդիր ունի, այլապես աղմուկ չէր բարձրացնի, թե հանկարծ ՄԱԿ-ի Անվանագրության խորհուրդը «չխախտի Վրաստանի սահմանային անբողջականությունը»:

«Թբիլիսիի հիստորիկ խորհրդակցություններ է անցկացնում արևմտյան գործընկերների հետ, որոնցից թույլ չհասնում էր անվանագրության խորհուրդում այնպիսի բանաձևի ընդունում, որը կասկածի սակ կդնի Վրաստանի սահմանային անբողջականությունը», Civil.ge կայքի փոխանցմամբ, հայտարարել է Միխեիլ Սակաշվիլին:

Բնականաբար, Սակաշվիլու մեկնաբանություններն այս առնչությամբ զերծ չեն Ռուսաստանի ուղղված մեղադրանքներից: Վրաստանի նախագահը հայտարարել է, թե ՄԱԿ-ի Անվանագրության խորհուրդում վերջին իրավունք ունեցող Ռուսաստանը զիջումներ է դիմում ՄԱԿ-ի առաջնությունը դադարեցնելու դիմաց:

Միևնույն ժամանակ, ըստ Սակաշվիլու, «չնայած ՄԱԿ-ի առաջնությունն ու իր դիտարկման մանդատը ընդհանուր առմամբ անարդյունավետ են, Վրաստանը, միևնույն է, կաջակցի մանդատի երկարաձգմանը: Սակաշվիլու մասնակցությամբ, Ռուսաստանը ցանկանում է առաջնությունն ու մանդատի երկարաձգման դիմաց ստանալ «Վրաստանի սահմանային անբողջականության առնչությամբ զիջումներ» հիմն ստեղծելով Վրաստանի անբաժանելի մաս կազմող Արխագիայի օկուպացիայի հիմնավորման համար»:

Ռուսաստանը, ըստ Վրաստանի նախագահի հայտարարության, գործնականում ոչ մի հարցում համաձայնության չի գալիս՝ «հույսով, թե Վրաստանը կենթարկվի անհավանական ճակատագրի»:

Նման հայտարարությունների և անհանգստության ու մտահոգության օրինակ է սվել, ըստ էության, Արխագիայի հարցով ՄԱԿ-ի գլխավոր ֆուրստի գեներալը, որը, վրացական կողմի մեկնաբանմամբ, ենթարկվել է ռուսական կողմի ցանցաժամ: ՄԱԿ-ի գլխավոր ֆուրստը Պան Գի Մունն, իր հերթին, հակադրվել է մեղադրանքներին և ավստանի հայտարարությունների մասնակցության համար:

Հիշեցնենք, որ խոսքը ՄԱԿ-ի գլխավոր ֆուրստի գեներալի, Վ. ՎԱՐՈՒՅՈՒՆՅԱՆԻ:

Միևնույն ժամանակ փաստաթղթերի համեմատությամբ «Արխագիա, Վրաստան» ձեռնարկում բացակայության մասին է: Այդ ձեռնարկում հնարավոր էր լինում խուսափել Արխագիայի ինչպիսիք լինելու մանրամասնումից այն դեպքում, երբ վերջին գեներալը այդ «խուսափողական» ձեռնարկում չի օգտագործվել:

Այդ ձեռնարկում դեմ էին արտահայտվել Արխագիան եւ Ռուսաստանը, դասառաքանմամբ, որ չի կարող Արխագիան ներկայացվել որդես Վրաստանի մաս, երբ ՄԱԿ-ի երկու անդամներ՝ Ռուսաստանը եւ Նիկարագուան ճանաչել են Արխագիայի անկախությունը:

Եվ սա դեռ վրացական կողմի դժգոհության միակ դրույթը չէ: Նախորդ գեներալներում ՄԱԿ-ի գլխավոր ֆուրստը օգտագործում էր «Արխագիայի դե ֆակտո իշխանություններ», այն դեպքում, երբ վերջին գեներալը «դե ֆակտո» նշում չի արված, այլ միանգամից արձանագրվել է «Արխագիայի իշխանություններ»: Միևնույն ժամանակ, որքան էլ հետաքրքիր է, ՄԱԿ-ի առաջնությունն անվանումը նույն այդ գեներալը իր նախորդ արձանագրություններից չի օգտագործում ամբողջությամբ Վրաստանում դիտարկման հարցով ՄԱԿ-ի առաջնությունը:

Լիբանանցիները չցանկացան «Տրոյական» հանձնել իշխանությունը

Լիբանանում հունիսի 6-ին կայացած խորհրդարանական ընտրություններին է անդադարեցնում անգլիական «Ինդիփենդենս» թերթի Մեծավոր Արեւելի մշակված թղթակից Ռոբերտ Ֆիսթը իր ստեղծագործմամբ ներկայացվող հունիսի 8-ի հոդվածում:

Չի լինելու Լիբանանի իսլամական հանրապետություն: Ոչ էլ անբողջական արեւմտյան լիբանանյան հանրապետություն: Հունիսի 6-ի ընտրություններից հետո, ինչպես «Տրոյական»-ֆրանսիական դաշինքի, այնպես էլ աշխարհիկ սուննիների եւ քրիստոնյաների դաշինքի համար, Բեյրութում գործելու է «Ազգային փրկության» կառավարությունը, որդես առաջնորդ ունենալով գնալով առավել մեծ հեղինակություն վայելող նախկին բանակի գնդապետին: Վաշինգտոնն անուշաբառով օգնում էր Սաադ Չարիֆին ձայների ավելի խոշոր առավելությանը հարթամակ տնօրէն, բայց, ըստ երեւոյթին, միևնույն խելոված, անբուժելի, կոռումպացված, բայց միաժամանակ գեղեցիկ, հմայիչ, մի փոքր սնամանակությամբ սարված եւ անմոխշիկորեն ժողովրդավարական Լիբանանն է հառնելու դարձալ մեր բոլորի առաջ եւ մեծ ի վիճակի չենք ոչինչ փոխելու:

Ընտրական համակարգն այնպիսին է, որ իրականում ոչ ոք անբողջական հարթամակ չի սանում Լիբանանում: Այս ընտրությունները եւս աղաքացիներին այդ ճանաչությունը: «Չակասիֆական» կուսակցությունները (սուննիները, կրիստոնյաները, ֆրանսիական համայնքի կետը) ամեն ջանք գործադրեցին, որ իրենց վերջերս խոչընդոտեն իշխանության դեպքը «Տրոյականին» հանձնելու: Իրենց հերթին՝ «Տրոյականին», «Ամալ» կուսակցության եւ քրիստոնյաների մյուս կեսի ներկայացուցիչները փայլեցին ձեռնարկեցին, որ արեւմտյան ռուսերը ջախջախիչ հաղթանակ չհասնեն:

Երկրի նախագահը, որն, ըստ չգրված սահմանադրության, ղեկավար է քրիստոնյա մարոնիթ լիբն դավանանքով, ըստ երեւոյթին միջին կարողանա ստեղծել այսպես կոչված «կենտրոնական մի խմբակցություն», որի մեջ հայտնվելու են ինչ-

դես «Տրոյականին» եւ հակասիֆական սուննի մահմեդականների, այնպես էլ դրուզների եւ քրիստոնյաների ներկայացուցիչները: Վերջիններս՝ լիբնելու փոքրամասնություն, դառնալու են էլ ավելի հզոր, քանի որ նախագահն իրենցից մեկն է:

Ընտրությունները վերահսկելու նպատակով 60 հազար բանակայիններ էին սեղակայվել Լիբանանում, ի տարբերակ նրանց ղեկավարող զինուորի, որ միջադեպերի սեղի չունեցան: Եվ սա բավական մեծ ձեռնարկ է, հաշվի առնելով, որ հակառակ արդիականությանը, Լիբանանը մնում է առավելաբար «սոսիական» հասարակություն, որտեղ մրցակցությունը մեծ է: Փողոցներում այս կամ այն թեկնածուի օգնի թերթիկներ բաժանողները կարող են գլխարկ էին կրում, եթե Չարիֆի ղեկավարներն էին, դեղին՝ եթե «Տրոյականին» էին կողմնակից, եւ նարնջագույն՝ եթե Աունին էին նախընտրում:

Լիբանանցիները, որոնք ցան խրատական են, հեծելով արսասահմանյան մամուլին, գիտակցում էին, որ «Էջեբիներ» (օսարների) համար կարեւոր էր, թե Լիբանանը ի՞նչ ուղղությամբ կընթանա հետագայում: Կղանա Իրանի կամ Սիրիայի մասնակց, թե՛ կճանա ամերիկացիների ձեռքում: Ավելին, եթե «Տրոյականին» հաղթանակներ, Իսրայելը առիթը բաց չէր թողնելու երկիրը «ահաբեկչական» անվանելու: Չնայած դեռ այդ հավանականությունը չի վերացել:

Թվում է, թե կուսակցություններն իրենց թվին համազոր են դառնում իրենցից: Չիա մահմեդականները թեեւ ամենամեծ թվով դասգամակորներ կունենան, սակայն մեծամասնությունն չեն կազմելու՝ վերադարձնելով Լիբանանի իշխանական համակարգը դեպի իր հին օրերը: Այո, խախտումներ արձանագրվեցին: Տասնյակ հազարավոր լիբանանցիներ օսար

երկրներից տուն վերադարձան վերաբերելու, քանի որ դրանք վերաբերելու հնարավոր չէր: Մի վճարեց նրանք ճանապարհաւթար: Մի 30 միլիոն դոլար կարող էր ծախսել դրա համար:

Լիբանանը փոքր երկիր է, 4 հազար քառ. մղոնից մի փոքր ավելի տարածությամբ: Չորս միլիոն բնակչության 60 տոկոսը մահմեդական է, բայց կան նաև 18 այլ կրոնական համայնքներ, որոնց թվում՝ 1915 թվին թուրքի կողմից ցեղասպանության ենթարկված հայ քրիստոնյաների հետնորդները, ասորիներ եւ դարսիներ:

Ընտրություններում արեւմտյան ռուսերը դաշինքում էին Իրանի եւ Սիրիայի ղեկավարները վայելող «Տրոյականին» (Աստու կուսակցություն) եւ Միսթի Աունի ղեկավարած քրիստոնեական ֆրանցիայի դաշինքին: Սուննի մահմեդականները ղեկավարում էին Սաադ Չարիֆի արեւմտյան խմբակցությանը, մինչդեռ Չիա մահմեդականները՝ «Տրոյականին» դաշինքին: Քրիստոնյաները երկու խմբի էին բաժանված:

«Տրոյականին» հաղթանակը նշանակելու էր Սիրիայի եւ Իրանի առավել մեծ ազդեցություն Լիբանանի վրա, որը հավանաբար բարդացնելու էր խաղաղության գործընթացը Մեծավոր Արեւելում: Հիշեցնել, որ 2006-ին Իսրայելին չհաջողվեց ծնկի բերել «Տրոյականին», եւ անդաման իր բացասական ազդեցությունը ունենալու էր բանակցություններին վրա, եթե «Տրոյականին» հաղթանակներ: Չմոռանալ նաև, որ Մ. Նահանգները «Տրոյականին» համարում է «ահաբեկչական կազմակերպություն»: Եւ ամենայն հավանականությամբ կվերանայեր իր օգնությունը Լիբանանին, եթե այդ կազմակերպությունը հաղթանակներ ընտրություններում:

Մարգ. Տ. Ծ.

Կուրիլներին առնչվող ճադոնական նոր օրենք՝ «խիստ ցավալի»

Ռուսաստանի ԱԳՆ-ն «խիստ ցավալի» է անվանել Կուրիլյան որոշ կղզիների նկատմամբ ճադոնիայի ինքնիշխանությունը հաստատող օրենքի ընդունումը այդ երկրի խորհրդարանի ստորին դալանում:

ԱԳՆ ղեկավարական ներկայացուցիչ Անդրեյ Նեստերենկոն հայտարարել է, որ ամենամոտ ժամանակներս գերատեսչությունը հանդես կգա հանգամանակի մեկնաբանությամբ եւ գնահատական կհասնի փաստաթղթին: Նրա խոսքերը մեջբերում է Ինտերֆաքս գործակալությունը:

Ճադոնացի ղեկավարները հունիսի 11-ին միաձայն ընդունեցին օրենք, որով Իսուրուտ, Շիկոսան, Կունաշիր կղզիները, ինչպես նաև Զարավակուրիյան կղզիների շարքը (Չաբոնայի կղզիներ) հռչակեցին ճադոնիայի անբաժանելի մասեր: Փաստաթղթում ասվում է, որ երկիրը հնարավոր ամեն ինչ կանի կղզիները շուտափույթ հետ ստանալու համար: Ներկայումս այդ կղզիները դասակարգվում են Ռուսաստանի:

Իսլաիայի Ավիլա ֆաղափում հուլիսին կայանալիք «Մեծ ութնյակի» գազաթափողվում սեղի կունենան ռուս-ճադոնական բանակցություններ: Տոկիոյում կարծում են, որ ընդունված օրենքը ղեկավարում է խթանի Կուրիլյան կղզիների վերադարձմանն ուղղված ներկայիս արձակը: Փաստաթուղթը մասնավորապես նախատեսում է անայցազոր ռեժիմի հաստատում Կուրիլներում բնակվող ռուսաստանցիների եւ այնտեղից հարկաբար հեռացած ճադոնացիների համար:

Բոլոր Կուրիլյան կղզիները 2-րդ աշխարհամարտի ավարտից հետո անցան Ռուսաստանին, սակայն ճադոնիան շարունակում է վիճարկել դրանց մի մասը: Տոկիոյում գտնում են, որ Իսուրուտը, Շիկոսանը, Կունաշիրը եւ Զաբոնային չեն մտնում Կուրիլյան արշիպելագի մեջ, ուստի դասակարգվում են ճադոնիային:

Կղզիների միջոց կան չսառչող ներդրումներ, որոնք ձեռնարկ արժանանում են ճադոնիայի կողմից: Ներկայումս այդ կղզիները դասակարգվում են Ռուսաստանի:

Արորիզներին կբաժանեն նոութբուկներ

One Laptop Per Child հիմնադրամը որոշել է Ավստրալիայի բնիկների՝ արորիզների երեխաներին բաժանել XO նոութբուկներ: Այդ մասին հարոզում է GrunchGear կայքը: Արաֆուրի Ծովում՝ Սիդնեյից 1900 կմ հեռու գտնվող Էյլո կղզու արորիզներին արդեն ուղարկված է երկու հազար նոութբուկ:

Տվյալ ծրագրի գլխավոր նպատակը բնիկների գրագիտության խորացումն է: Ներկայումս արորիզներից ցածր անգլերեն գրել-կարդալ չգիտեն: Տանը անգլերեն հարողակցվում է սառը կղզեբնակներից մեկը:

Բացի ծրագրից, նոութբուկները արորիզներ ավելանում կօգնեն կատարելու սնային առաջադրանքներ, ինչպես նաև կարծազնեցնեն նրանց ընդհանուր կրթական մակարդակը: Ավստրալացի արորիզները ընդհանուր առմամբ կսահան 400 հազար արաբ: OLPC XO նոութբուկը հասկալիս

Օբաման երկտող գրեց ուսուցչուհուն

ԱՄՆ նախագահ Բարաք Օբաման երկ արդարացուցիչ երկտող է գրել այն աշակերտուհուն ուսուցչուհուն, որը Վիսկոնսինի նահանգի Գրին-Բեյ ֆաղափում եկել էր ներկա գտնվելու նախագահի հետ կազմակերպված հանդիպմանը: Միջադեպի մանրամասնությունները հարոզում է Աստիլեթի դրես գործակալությունը: Հանդիպման ժամանակ Տասնամյա Ջեննեթի Կորոուսի հայրը նախագահին հարց է սվել առողջադասության վերաբերյալ, ավելացնելով, որ իր դուստրը դասերից բացակայել է նախագահին տեսնելու համար: Օբաման հարցրել է, թե ղեկավարը, որ ինքը երկտող գրի:

Ներկայումս դա կատակ են համարել, բայց Օբաման արագ-արագ երկտող է գրել եւ սվել է աշակերտուհուն: Նախագահը գրել էր. «Ջեննեթի ուսուցչին: Խնդրում են, բացակայության համար ներեցե՛ք Ջեննեթին: Նա ինձ հետ է: Բարաք Օբամա»:

Աղջնակը լրագրողներին դասվել է, որ ինքը եւս կարել է, թե նախագահը կատակում է՝ մինչեւ այն պահը, երբ Օբաման մոտեցել է իրեն: Աշակերտուհուն որոշել է միջոցառման տուրը եւ Օբամայի երկտողը դնել քաղաքի մեջ եւ կախել լույսից, իսկ ուսուցչին հանձնել երկտողի դասը:

Պուանսանամոյի ուղղուները կադրեն Բերնուդյան կղզիներում

Պուանսանամոյի բանսից ազատված չորս ուղղուների, որոնք մահմեդականներ են, ուղարկվել են Բերնուդյան կղզիներ: Ֆրանսիայից հարոզում է, որ համադասախան համաձայնագիր է ստորագրվել ԱՄՆ-ի եւ կղզիների կառավարությունների միջոց: Դեռ 2006-ին Աֆղանստանում ձերբակալվել էին 17 ուղղուներ՝ ԶԺՖ ֆաղափացիներ: Նրանք ենթակա են արձակման, բայց ԱՄՆ-ը չի ուզում

նրանց հետ ուղարկել Չինաստան, որտեղ կարող են ենթարկվել կտտմաների: Չինաստանը նրանց համարում է ահաբեկիչներ՝ «Արեւելյան Թուրքեստանի իսլամական շարժման» անդամներ: Ասլանյան օվկիանոսում գտնվող Բերնուդյան կղզիները Մեծ Բրիտանիայի անդրծովյան սահմաններից են, բայց ունեն մերիկն լայն ինքնավարություն:

